

na odpravo posledic kačjega pika tako pri ljudeh kot živalih in izvirajo iz davnine, vendar jih je veliko preoblečenih v krščansko besedišče.

Prvo poglavje je namenjeno pregledu, kaj so doslej različni avtorji pisali o zagovorih od Valvasorja naprej. Sledi osem poglavij, v katerih so zbrani zagovori zoper različne bolezni, začenši s kužnimi prek notranjih, bolezni kože, zagovori zoper poškodbe in nezgode do otroških in drugih različnih bolezni in zagovorov, ki veljajo za vse bolezni hkrati. Deveto in deseto poglavje vsebujeta zagovore zoper bolezni pri živini. Deseto poglavje predstavlja skrivno pisavo za zagovore, zadnji dve pa apokrifne molitve kot obrambo pred boleznimi in dve ljudski pesmi, v kateri je Jezus »arzat«. Na koncu so objavljeni viri in literatura na podlagi dveh Dolenčevih prispevkov o tukajšnji temi. Za boljše razumevanje besedil je dodan slovarček narečnih, starih in zastarelih knjižnih ter germanskih in romanskih sposojenih in pri prepisovanju starejših besed narobe prepisanih besed, ki so navedene v zagovorih in navodilih za zagovarjanje. Povzetek ponovi temeljna dognanja posameznih poglavij.

Marija Stanonik

Tomaž Holmar. Uredila Marija Makarovič. Celovec: Krščanska kulturna zveza, Slovenski narodopisni inštitut Urban Jarnik, 2001. 328 str., ilustr.

Poleti leta 1999 sem štirinajst dni prebila pri Inštitutu Urbana Jarnika v Celovcu. Ta čas sem se po zaslugi Milke Olip iz Sel seznanila z župnikom Tomažem Holmarjem na Obirskem. V poročilu sem o tem obisku zapisala: »Dolg pogovor o položaju Slovencev na avstrijskem Koroškem. Odkrijeva marsikaterega skupnega znanca, o marsičem ima podobno stališče, zato je pogovor sproščen. Pri njem sem postala pozorna na besede: možatost, kremenitost. Tega nam vsem manjka.« Izostalo pa je, kar sem si ves čas pogovora z gospodom Tomažem Holmarjem mislila, namreč, kako dragoceno bi bilo zapisati vse te njegove misli in njegovo življenjsko pot. Kako lepo in dobro je, da se je to uresničilo.

Leta 2001 je ta zavedni slovenski duhovnik in zborovodja Tomaž Holmar, župnik na Obirskem, praznoval diamantno obletnico (sedemdeset let) mašniškega posvečenja in petdesetletnico duhovniške službe v isti fari. Krščanska kulturna zveza in Slovenski narodopisni inštitut Urban Jarnik sta mu po zamisli in v organizaciji Nužejja Tolmajerja pripravili imeniten zbornik, ki ga je uredila dr. Marija Makarovič in s slavlencem pripravila njegovo avtobiografijo. Zato knjiga *Tomaž Holmar* ni navaden zbornik, je delo o žitju in bitju celotne slovenske skupnosti na avstrijskem Koroškem v 20. stoletju skozi življenjsko usodo posameznika. Tako knjiga ni suhoparno zgodovinsko nizanje dejstev, ampak so ta vedno prepojena z osebnim doživljanjem. Vendar tudi to še ne zadošča! V njej namreč etnološko oko opazi gradivo, ki pozveduje po njem le njegov/a koleg/ic/a, in to je njena dodatna vrednost. V njem pa bi lahko našli marsikako pobudo zase tudi duhovno naravnani bralci, za liturgično obnovo vneti duhovniki in za glasbo nadarjeni kristjani.

Sicer je pri pripravi knjige sodelovala še cela vrsta slavljenčevih častilcev, sobratov v duhovništvu, faranov in prijateljev. Tudi pri zbiranju avtorjevega bibliografskega gradiva se je izkazal Nužej Tolmajer, tajnik Krščanske kulturne zveze, ki je napisal občuteno spremeno besedo, za njim pa še župan in podžupan občine Železna Kapla-Bela, kamor

spada Obirsko. Popotnico knjigi je poskrbel dr. Janko Zerzer, predsednik Krščanske kulturne zveze, jezikovno pregledal France Vrbinc itn. Knjigo bogatijo številne fotografije in posnetki nekaterih dokumentov ter ponatis poglavitnih člankov, govorov, predavanj in dopisov.

Skratka delo, ki bo trdno vklesano v zgodovinopisje koroških Slovencev.

Marija Stanonik

Glasba in manjšine. Music and Minorities. Zbornik referatov 1. mednarodnega posvetovanja študijske skupine Mednarodnega sveta za tradicijsko glasbo (ICTM) Glasba in manjšine, Ljubljana, Slovenija, 25.–30. junij 2000. Uredili Svanibor Pettan, Adelaida Reyes in Maša Komavec. Ljubljana: Založba ZRC, 2001. 331 str., ilustr., zgoščenka.

Široko zasnovan zbornik *Glasba in manjšine* prinaša prispevke prvega znanstvenega srečanja istoimenske študijske skupine, ki deluje v okviru svetovnega združenja etnomuzikologov (International Council for Traditional Music/ICTM). Združenje oziroma njegovo sekcijo Ljudska glasbila je Slovenija gostila že leta 1983, z ljubljanskim srečanjem *Glasba in manjšine* pa so se srečanja študijske skupine s tem naslovom šele začela.

Na ljubljanskem posvetovanju so v organizaciji Glasbenonarodopisnega inštituta ZRC SAZU leta 2000 vprašanje manjšin kot predmet etnomuzikološkega raziskovanja obravnavali etnomuzikologi, etnokoreologi in še nekateri drugi raziskovalci. V okviru temeljnih tem *Glasba in ples* – raziskovalne tradicije in kulturne politike, *Glasba, ples in identiteta manjšinskih kultur in Manjšine v Sloveniji in v sosednjih deželah* se je z izsledki raziskav predstavilo več kot trideset raziskovalcev iz Avstrije, Bosne in Hercegovine, Češke, Danske, Francije, Hrvaške, Irske, Madžarske, Nemčije, Norveške, Poljske, Slovaške, Švedske, ZDA in ZR Jugoslavije.

V prispevkih odsevajo različna mnenja, pristopi in metodologije preučevanja manjšin. V ospredju zanimanja so narodne manjšine, pri nekaterih referatih pa tudi jezikovne in verske manjšine. Pozornost raziskovalcev je usmerjena v preučevanje identitete in značilnosti posamičnih manjšin, v samo metodologijo raziskovanja, v vprašanja ohranjanja in spreminjanja glasbe manjšin, obravnavali pa so tudi vpliv politike, kulturna društva in folklorne skupine pri izseljencih itn. Precej pozornosti je namenjene raziskovanju romskih skupnosti, emigracije in begunstva.

Prispevki si v zborniku sledijo po tematskih sklopih: predstavljeno je raziskovanje manjšin in same študijske skupine *Glasba in manjšine*, sledijo obravnave različnih slovenskih manjšin zunaj Slovenije in v Sloveniji, več prispevkov obravnava raziskovanje Romov, zbornik pa zaokrožajo referati, ki predstavljajo raziskovanje raznih etničnih in narodnostnih manjšin.

Tako kakor odziv sodelujočih na ljubljanskem srečanju tudi zbornik *Glasba in manjšine* dokazuje, da zanimanje za predstavljene teme v etnomuzikološki vedi narašča. Vse zanimivejše so teme ali pa raziskovalne osi, kot so kulturna raznovrstnost, multikulturalnost, interkulturalnost in same migracije. Za raziskave so veliko bolj od enovitih kulturnih podob privlačne razne oblike prepletanj v manjšinski glasbeni kulturi, nekateri referenti pa so glasbeno podobo manjšin predstavili tudi v manj zapleteni obliki. Pojmi kot lokalnost, religija in glasba, so poudarjeni kot znamenja identitete. Kot slikovite in